

"Istarska Riječ"

Izdat svakog četvrtka uveče.
Svakog drugog četvrtka donosa
imeni prilog, "Mladi Istranin".
Preplašt za izdajstvo iznosi
1 lira na godinu, a za
izdajstvo 25 - lira. Ured-
ništvo i uprava: Tri-
(Trite) - Via S. Francesco
Assisi 20/1; Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog kraja.

"Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari!" — Narodna poslovica.

Pred novom školskom godinom

U mjesecu oktobru otvaraju se u nas rata i njegovih zlih posljedica. Dok su neki šeg poslijeratnog razdoblja.

Nijedan otac Hrvat i nijedna mati Hrvatica ne će smjeti svoje dijete da upiše ni u prvi ni u drugi ni u treći hrvatski razred. I to zato, što u čitavoj Istri nema nijednog prvog ni drugog ni trećeg hrvatskog razreda.

Svi su ti razredi zakonom ukinuti.

A zašto?

Zato, da naša istarska djeca što prije zaborave svoj materinski jezik i da postanu — kako bi neki htjeli — zglomni Italijani.

Ali do toga neće doći. I ne može da dođe. Naš je narod u Istri nacionalno svijestan, a još se nije nigdje na svijetu dogovorio, da bi jedan nacionalno svijestan narod pogazio svoj materinski jezik, i pratište ga po proglašio svojim.

Srb i Grci dva sa svijesna naroda. Nekoliko su vijekova bili pod Tučenicom, i sačuvali su svoj jezik: nisu se potarcili. Poljaci u Pruskoj i Francuzi u Alzaciji su njihovih ogrijista u hijegnske logore, gdje svijesni su narodi. Nijemci su sve pokušali, da ih činari — pa nisu uspjeli. Francuzi su ostali Francuze, a Poljaci — Poljaci. Italijani na Malti svijesni su bili. Englezi su pokušali sve moguće i nemoguće da im odzmuje njihov materinski jezik, i nisu uspjeli. Maletsi su danas ustali, što su i preje bili: Italijani.

Tako je i s nama Istranima. Već se u vrijeme Venecije i Austrije pokusalo sve moguće, da nas se pretveri u Italijane, i to — sva je muka bila uzaludna. I sada se kuša: to isto — ali i to će ostati bez uspjeha.

Po gdekoj pojedinac — slabici, šepriti ili drugi, kakav bezzačinjak moći će da podlegne, ali naved će ostati. O tom nemam i ne moze da bude sumnje. Kao ni drugi narodi, tako nećemo mi, istarski Jugosloveni pljumiti na ono, što nas veži s nama, sa zemljom i prošlošću našom!

Istrani bi to morali sami da uvide. Oni bi morali uvidjeti, da im naš jezik ne bi ni u kojem slučaju mogao da manjake stete, što više, poznavanje našega jezika moglo bi i njima samima da koristi — i nemalo. Tko poznaje srpsko-hrvatski jezik, moći će se na 150 milijuna Slavena spoznati mnogo lješće, nego li mnogi sjeverni Italijani sa južnim. Naš svijet u Istri to dobro zna, pa je i u tome jedan razlog zašto neće on nikada pustiti, da mu njezina rođadna djeca zaborave svoj materinski jezik.

Najbolja škola, gdje će naša djeca da uče svoj jezik, to je naše domaće ognjene osjećje veliko primanjivanje poljodjelskih i materino krilo. To ugnjite i to mekano radniku, a sejaj: više puta nema od silnoga materino krilo, mnogo je jače i dublje od posla niti vremena da sjedne pošteno za tvojim gospodu po gradovima zabavljaju dan za danom kokejkvin, zabavama, špotom, igranjem. Pri tme i me ne pada na pamet, da se neki drugi mora za njih da zađu, pa nezadovoljno nasmijuju, ako im sejaj svoje proizvode ne pruži za cijenu, koja bi njima pogodovala.

No danas im naši broj i takovih sejaka, koji ne počinju nikakve raznosti svojoj zemlji, pa je počinju da prodavaju i da se sebe gradije, odulek se — maravljeno opet moraju da vrati svojoj kući.

Danas je učeli svijet nezadovoljan. Svaki trazi bolji život, a toga nema. Naš seljak trazi bolji život, a toga nema. To je u redu, Samo nate u red, da zapušta svoje zemlje i u najkratčem vremenu drugi ispraviti. Što ste, svaki plug i motku, i da ide "tribuhom za kruhom" u gradove, gdje i onako nemački učitvitište nas i ona nedavna odluka za njezina nikakva zasluga.

U svakom staležu mi često ustražati i dojaviti, koji je, kako znamo, sam odred, da broj uspjevati, ako smo skromni i zadovoljni, da neće dopustiti, da u Italiji Jugoslaveni na Rječi imaju pravo na voljnu, a tako i u polju djelokom. Stara je škola u svom jeziku. Ministar predsjednik poslovica: "Zadovoljstvo je polovica državnika", koji daleko viđi, zato se mi i srećem.

U radi, da će se ovaj sadašnji školski zalog promjeniti što prije u našu korist, pozivamo naše roditelje, da odmah budu ugovoriti našu godinu, a za njihova djeca uči hrvatski i dodatnim urama. To je doduće svrca, što nam je, da dobaci filozof Gentile, ali dužnost je mala, da i to prihvam, s tim više, što — kako napomenutu — nije daleko dan, kad će se valjda i taj začin da izmjeni.

Kukavno stanje naših ratnih invalida

Čitav je svijet osjetio grozote prošlog tvori jedno od najžalosnijih poglavljaja na ratu i njegovih zlih posljedica. Dok su neki šeg poslijeratnog razdoblja.

naročito dobrovoljno sudjelovali boreći se za svoje oslobođenje, drugi su bili prisiljeni da se bore protiv svoje volje i vlastitih narodnih interesa. Mi smo također udarali među ove posljedice, jer smo nasilno bili očvrdeni na ljudsku klanicu, da se bojimo u prilog svojih ugnjetanja i krvopija. Najsrmatniji ulog u svjetskom ratu nevolju svojih porodica. Duboko moraju da igraju da bezuvjetno naša pokojna macača svakog potresu slučajevi kada ti invalidi

Austria, koja je htjela, da pomociju baju, sva naokolo moljajući milostinju. Ovdje nije, ogromne većine iskoristivanih svojih vidiša sakata i hroma bez ruku, tamo opet podanika, — zadovoljni svoje lude osvajačke naume. — Omraženi hvivi režim po- zdrav čovjek, koji je lišen vida — tog naj- brao je sive, što je bilo musko, ilijavat je većeg Božeg dora — a svake vrsti imade obitelji njihovih hranitelja i radnih snaga, tjerajmo se sve u bojne vrste, a nikada nije se potucuju naokolo, da isporuče za sebe i svoje kraljeve. Dužnost je naš svijet, da ih svesrdno pomažemo, no država je u prvom redu pozvana, da im obezbijedi življene.

Nasi invalidi siromašno i jadno kubare, Mnogi još nisu niti uspeli, da im se nakaze odgorljivo mirovinu, dok oni, koji je prije majtu tako je mizernu, da im ne dostaje niti za svađašnji komad kruta. Kolikо je pak cijeli, kojima je mloba bila odbijena radi toga, jer nisu dosli u nijednu kategoriju, i zato, što nisu po čudi kvalitetom, imajući i zato, što su početno pojedincu? A koliko je takvih bijednika, kojima je odustala penzija možda radi liničnih i političkih razloga, a valjda i zato, što su ostali vjerni svome rodu i jeziku. Dogadjalo se kojesta nije bilo da mijestu. Dužnost je odgovornih činitelja, da poprave svaku i najmanju krivicu, koja učaje našim invalidima bilo na njihovi očnjena.

Nadamo se da će čamačni režim, koji je mnogo drži do svojih ratnih boraca i invalida, obezbjediti ekonomsko stanje i naših invalida, koji nisu krivi zato, što su protiv svoje volje služili i bili osakćeni u vojsku. — "Plug i brana" — seljaku su hrana.

Plug i brana...

Zlo, koje tare ljudski rod, proizvire vremenski dijelom iz ljenosti pojedinih ljudi, te bi na zemlji, bilo uskočilo življene, kada bi svaki čovjek nastajao da čini više proizvoda u korist svetujucog čovječanstva.

Što vidimo danas u nekim našim selima? Seljak bez ikakva prava napušta svoj plug i odlaže se svoje rođljene grude u svijet za dvojbenom zastupom, dok čitave hrpe gradjana nemaju raznog posla već da se igraju nogometu i da po cijeli dan čakaju po ulicama i ceste. U zemlji se već

počeo i naši drugi, — "Plug i brana" — Izložba slike, — "Vedetta" jest i nije zadovoljiva... — Kakva bi izložba imala u našoj uspjehi? — Gospoda Mrak.

U ulici Cota ima jedna palaća, u toj palaći i više većih i manjih soba, u tim sobama izvršeno je nekoliko stoljina večnih i manjih slika — i to se zove "Esposizione delle belle arti" ili kako bismo mi rekli: Izložba slike. — "Vedetta" je pisala u svom broju od 28. augusta, da je trebalо mnogo kuraza (gran coraggio), da se na Rječi prirede jedna izložba, i ja sam toga misljenja. No to ne znači, da si baš sve slike rjeđave. Naprotiv, ima i nekoliko dobrih, a tih četiri, najviše nači u izložbi jugoslvenskom. Večnomu sliki dan je održan u nejšvivim drugim kurazima nego li u metu. Ona veli doslovno ovo:

Daje mi plaina i pinelici, pa da vidite! — Medulin je "Vedetta" je približno zadovoljena slike, zato one njezine rječi o "kurazi" u njezini u njezini drugi smislu nego li u metu. Ona veli doslovno ovo:

Već su tri dana, što je izložba otvorena, a općinstva (tijekom) nije pokazalo spram onoliko interes, koliko bi se morale očekivati. A uzrok je tome, dodaje spomenuti list, što naša Rječka "sventuramente manca affatto di una solida e rispettabile tradizione artistica".

Prevedeno na jezik Osojnakova ili Novina nacija znači to:

"Rječka u prošlosti nije imala sliku niti slike, niti je znala ni marila za njih, pa se u tom smislu nije mogla ni da dogodi."

Osim nam hlepim i uvijekim rječima poručuje "Vedetta", — per non dire barbari e ignoranti...

Ima li krivo? Žao mi je reći, ali mislim da nema.

Ruku mi srce, braćo, Recani, i primajmo

Oglaši stoje 4 lira

za svaki kontumet visina a dirlj jednoga stupca. Za vlastitno uvrštenje daje se značna popust prema pogodbi. Platiti se i utužuje u Istru. Doplatiti se šalje u vrednju, a novac upravlja. Nepraktirana je placna pravila, a rukopis se ne vraćaju ni u kojem slučaju.

čovjeka umnog i duhovitog, i taj je bio Hrvat Barać.

A koji su bili naši slikari? — Carpoš i — Šišet? A naše galerije slike? Oni: mali šatorići, u kojima bi prigodom raznih sajmova Kranjči izlagali i prodavali slike svetaca i svetica Božića.

Priznajmo malo je to za jedan grad, koji ima svoj "Caro romano", svoje "rudere" i svojega biskupa Saina. Malo je, kad se promisli, da onaj slični, mihi Brešć ima svoja romanjska slike Kumičića, koji je u sobom ostavio nešto uistini Fjejp i tražna djela. A što da rečemo o Kiriju? o Vinodolu, koji je dao jednoga uistini vrlo velikoga i nekoliko manjih Mazuračića? A što da kažemo o malom Seniju, koji je dao nesamo Hrvatima i Jugoslovenima već je čitavom čovječanstvu pjesnika po imenu Kranjčevića?

Ima zaista pravo "Vedetta" — govo je nosio! — kad veli, da mi Rječani nemamo nikakve umjetničke tradicije. Nemamo je, a suđeci po ovoj izložbi, čini se, da je tako brzo ne čemo ni imati. Pegula!

Ali mi Fiumanci za to ne treba da očajamo! Mi možemo "Vedettu" i svima onima, koji vele, da se mi ne razumijemo u slike, odgovoriti ovo: — Gospodol Pridrete vi ovde na Rječi jednu izložbu "kulinariju" — pa da vidite čudan Mjesto slike objesite vi u Sali II. nekoliko najljepših riba počevši od brincina i lovrate, pa sve onamo do sloje i barbuna! Objesite u Sali III. razne vrste astiga, rakočica, oštiga i kalmarala! Objesite u Sali IV. nekoliko ljepljih fazana, prepečili i kosičali! Objesite u Sali V. nekoliko omulja, pršća i kobasicu! — id. itd. pa da vidite, kako će naš svijet hrliti na tu izložbu, Jurčić će ko lud?

A zašto? Jer je tu tradicija Prošlost! Historija!

A to, Bog mi, nije mala stvar. Kad su starim Rimljani došli na vrhunac svoje kulture, oni su bacili sve na stranu: i umjetnost i znanost i junastro — i sve su svoje umne sile naprezzali u izmišljaju što boljih, slasnijih i tečnjih zalogaja. Njihovi banketi, njihove večere iz onoga doba ostali su u historiji. Najveći majstor u priređivanju takvih objeda i večera bio je znamjeniti rimski general Lukulius. Što je god u Evropi, Aziji i Africi bilo nekoliko najljepših riba počevši od brincina i lovrate, pa sve onamo do sloje i barbuna! Na njihovim banketima, to je moralno da dodje našeg stola. Tu se jeđelo i pilo kao u raju. Pa nesmo kod njega nego i kod drugih Rimljana.

Ali Fiumanci imamo sve tjelesne i duševne uslove, da u tome budemo pravi naslednici vječnoga grada Rima. Ako je Rim imao svoga Lukula, ima i Rječka svoga Bonkula — u tome počeo bi i da propada ili kako bi se gospodarje reklo, da je pošao u dekadencu. Pa i mi Rječani smo u dekadenci — pa što zato. Imamo mive dvije hiljade godina latinske kulture, — a to znači, da smo već davno zreli za jednu ovakvu dekadencu. Međutim neka nesje to, da će prije nego li nas glavu savim od odnese, kroz naše željeće proći još nekoliko vaguna i tazana i smraka. — Sto više: mi ćemo izvršiti i ono, što ni sami rimski Lukuli nisu bili kadri da izvrse. Iz ptičja pjevice isprešat ćemo mi čak i ptičje mlijeku i kad nam ko dođe u goste, reći ćemo mu: La desidera una cikatula col scorpicchio di uze?

Ništa je bila u onoj drugoj izložbi na Mlaki. Pitam je, kako je tamо, a ono magnifico.

Tu makina — onde makina — same makine i vino i likovari i ja ne znam ca jos. Da je namesto makini na onoj veloj kući — nekoliko tisuća emigranti, bilo bi stari putje, zac bi pratiti bil pon onih nekadejih "Panonija", "Karpatija" i "Manfredonija". Ono si, da su bili vaporili. A kako su ono njihovi mornari i kapetani hitali dolari i liri sterlini! Baš da su fazioli.

Ja uvijek velim: "Još se nije rodio, ko bi Rječinu ugodio."

Na izložbi bio je i neki istarski zastupnik, koji se zove Mrak. Vele, da je iz Pazina i da je čak jedan ili dva puta i na Rječi proslavio. Pitam ja: a ko se uopće nije proslavio? To je u vremenu gradu? Cijem, da je taj Mrak dozadabraniti utakmicu u plivanju, što su je imali da prirede hrvatski športasi u Opatiji. Vele, da su ga nato ponukali neki troječni plakati, u kojima je medju ostalim bilo i nekoliko hrvatskih rječi. Hodo Mrak, da počne sva što je u Istri hrvatsko, a zaboravljeno, da kad bi mu to kakogod i poslo za rukom, još bi ostalo njegovo hrvatsko ime Mrak, koji je svjedočio svijetu, da u Istri ima još Hrvata. — Zaboravio sam, vam reći, da smo imali ovdje u Cirku Cavata. Insona — nulla dies sine — komedija... Rotac.

IZ PULJSTINE.

Ipak je napokon, iza tako dugog očekivanja, palo nešto kise. Nije mnogo, ali bolje ista, nego ništa. Osjećila je barem zrak, pa je i vrućina doista popustila. A dobro je došla i onoj malenkosti od grožđa, što nam je je ostalo.

Našim je seljacima ove godine poginulo doista ovaca i svinja, pa je time nanesena velika slična štetna. Slična štetna, grožđa vrlo malo i onda k tomu nesreća da spomenutim životinjama, svu to skupu silnu nas zadržati. Glazbeni načelci pučkih i narodnih pjesama — zo i te načelnički pjesma — nisu zadržati, glazbeni

i dugu zimu. Preporučili bi najtoplje našim oblastima, da sve ove teške okolnosti uzmu u dovoljan obzir, da bude pri raznou oporezovanju i odmjeravanju svih mogućih nameta, i takva budu što blaži i milosrđniji, jer inače teško i jauča.

Skoči sam bio zaboravio, da napomenem jednu vrlo žalosnu činjenicu. Na žaleći truda i dugog puta upućo sam se i u nekada leđi i mili Medulin na zadnji sprovod. Što je tamo bio. I na svoje veliko čudo vidio sam njihovo groblje u strastnom i upravo nedostojnem redu. Sve obrasteno, trava i bodlje do glave a puteški se uopće ne poznaju. Dragi Medulinci! Čudno je to od vas i vrlo nečasno. Zar nemate više skribi za vašu mle mrtve, a vaše crkvene oblasti valjda i ne znaju, šta je njihova dužnost.

IZ RIPENDE KOD LABINA.

Prijateljski objed u susjednoj kući.

Dosli je tu nedavno u solu Kosi neka dobro raspložena komisija sastavljena od 2 geometra, općinskog tajnika i jednog četvrtog, koji je "perit", kako su nam poslijekazivali naša župana. Ta komisija je počela širiti, hvala Bogu, a bude li srće, bit će nam lijepo s njima, jer su to veselaci. Naši župani su to odmah junanjili, pak su i oni nekako usl. u komisiju, a za njima se je poveo i jedan nas kmet iz selu Kosi. Ovač posjedini je to učinio onaku "de contraband", jer mu je draga do štoga zasluzi. Val a reti istinu, nije slabno prošao. Kad je bila vrijeme objeda, komisija ga je imenovala svojim kvartirnostronom i povjerila mu zadacu, da joj priskripiči čagod za stavit u usta. I naš mudri čovjek im je rekao: za ovakvu ljestvu i slavni komisiju hoće se pulasti i časa dobrog vina; ja znam, gdje ćete Vi dobiti jedno i drugo... I poveo ih je u goste - svojemu susjedu.

Zupani nam nisu pricali, jer li za njega bio koji batak, ali smo čuli, da su nekoj susjedi rekli, da ako nijma dođe u goste, da će biti batina. Ovakov ljudi ne služe na čast našemu selu.

IZ RACJE VASI.

Nasi općinski činovnici nikakve ne će da upišu krsno ime Miloš, kada to stranke zahajevaju. Izgleda da hoće zupari imenog velikog narodnog junaka, Miloš Obilića, koji se nije ustrašio ni Petra ni Pavla, već je junacki branio svoj dom.

Takov smo danas mi potomci Kraljevića Marka. Da nemamo poslu i intrigu na općini pogajdaju se i upišemo drugo narodno ime. Ali na domaćem ogajistu, u našem selu i u svome kraju, mi svi sami sa svojim narodnom dušom krtimo naše sinove s ljestvom imenom Miloš. Zavirite, do ne pa čete vidjeti, a i čuti, da mi svejedno nazivljemo našu dječju s imenom Miloš. Tako će oni i zvati dok im je sudjeleno da hodaju po ovoj tužnoj zemlji.

Ako niste htjeli upisati ime Miloš, vi niste zato zatrljiti to ljestvo ime. Našu narodnu dušu i našu ljestvu narodna imena ne ćete zatrli, dok u nama vrije slavenska krv.

IZ SEMICA KOD LUPOGLOAVE.

Doljni su dio naše mle Istre tuži, da nema već dva mjeseca. Međutim mi je ovuda imamo i prevje. Već duže vremena ne možemo da idemo nit u svoja polja, jer je pre-mokro.

Inače ljestva nam ide doista slab. Grožnjem nam je uništeno od kise i drugih nepogoda. Krumplj grnje u zemlji. Kukuruz isto slabko kaže. Jedino sa sijenom možemo da se pohvalimo, lama gi već nego lanske godine.

Škola je previše dosta od našeg selu, tako da za slablje vremena moraju sva naša dječja ostati kod kuće, jer ne možu praviti vode. Radi toga svi želimo, da se ovdje sagradi škola.

Ovi dan bio je ovdje školski ratnati, koji nas je uputio, što valja da činimo, ako hoćemo, da dođemo do škole. Mi doduše imamo jednu seosku kuću, koja bi možda bila zgodna za školu, kad ne bi bila u lošem stanju. Ali kako da je popravimo? Naši siromasti narod nemamo čime da plaća nit poreze, tako i dućne troškove, pa ne može popravljati ni seoske kuće za školu. Zato bi bila dužnost školskih vlasti, da nam je ona poprave na državni trošak.

PODLISTAK

I. M.-vič:

Rad i prosvjeta

(Svjetak)

Svakome je neophodno potrebno, da se uz svu svakodnevnu rad i zvanje bavi, što mu je više moguće i prosvetom, učenjem i čitanjem knjiga i novina, da tako se uputi i o svemu što u svijetu postoji, što se zbiva oko njega u njegovom narodu napose i u cijelom ljudskom društvu i popisu. Iz toga će čitanja i učenja mnogi otvoriti oči i uviditi istinu, da život nije udešen prema sudbinu, već više prema volji, radu i zaslugama samoga čovjeka. Sve je u nama, i naša slobidna, i slobidna naroda je u nama pojedincima. Budemo li mi jedanput digli sebe, postavimo li se u prosvojstvu smislu uporedo s narodima, tijekom ljudskog društva i popisu. Iz tog će čitanja i učenja mnogi otvoriti oči i uviditi istinu, da život nije udešen prema sudbinu, već više prema volji, radu i zaslugama samoga čovjeka. Sve je u nama, i naša slobidna, i slobidna naroda je u nama pojedincima. Budemo li mi jedanput

digli sebe, postavimo li se u prosvojstvu smislu uporedo s narodima, tijekom ljudskog društva i popisu.

One sto se obično sudbinom zove nije nego izraz i posljedica nas, našeg rada, nastojanja i naše vrijednosti u kulturnom smislu.

Franina i Jurina

(Po kuntrada od Novjorki).

Fr.: To je vratiji grad, križ Božji budil! Podzemljum — travnaji. Na zemlje travnaji. Nad glavum — travnaji. Te grmi. To treska! Na — od kada sam tu, svojemi očijami sam videl, kako su automobili strli najmanje sto ljudi. Majko moja mila, ti ni nego za smutiti se!

Fr.: Londra i Novjarka — to su ti dve sakrabojske Babilonije. Nego čovek se brzo svemu navadi. Tako i ja: hodit po Žminje ale ouvda po Novjarke — za me je sive jedan tabak.

Fr.: A ni za me — ne! Ja se sve bojim, da će se sada na cipret pod mojemi nogamini zemlja, pak da cu trosnut u kakav tunel, ali pak, da će mi se kakov travnaj na glavu skompiri, pak ki te je videl — videl je! Eh ni ti ga do moje mile. Učki i vještice! Ča bim da, da mi je već doma bit!

Fr.: Priti će i to — ne boj se! Ma da ti pravo rečem, ja se tu čutim napoljako doma. Obrnem se ovamo — već čujem, kako neki govori hrvatski, obrnem se čnamo već čujem, kako neki vajipe: — Ala, ki će kupit «Hrvatski list», Istarski Rječnik, koledar „Jurina i Franina“. Na svakih deset korak namerim se na njega čoveka. Skoro bim rekao, da je Novjarka najveći hrvatski grad, na svete.

Fr.: Za pravo reč i je tako. Bože moj dragi, kako je ov naš hrvatski zajik moćan. Kad godmo do sada bili, posudva, smo našli volj kega, s ksem sme da mogli lepo razumeti.

Fr.: Ako baš svagdje i ne ćei morda načić Hrvata, i Jugoslavena, češ načić Čeha ale Rusa ale Poljaka. Svi ti naši braća gredu dan današnjim okole po svete, zač imaju i oni svojih brodi i svoje trgovini. Mi sami ne znamo, ča smo mi Slaveni i kakova smo mi vela sila!

Fr.: A sime, sime, hvala budi Božju! Koliko je samo našeš bilo malo prej, tamo u onem klubu, kade si njim oni ti držali onu veliku govorionicu! Mi znam, da si lepo govoril, Jurinol.

Fr.: Govoril sam, kako mi je srce pivalo. Dobro mi je prisač i on zadnji Lucin list. Si čul, kako su svi pleskali, kada sam njima ga pročital?

Fr.: Lepo si se spamelil! Luce zna pisat, a ti priznutevat, i tako je prišla vanka jedna govorancija bas — oraj! — kako su ono vaspili Amerikanici, kad si ono zvrsi.

Fr.: Samo da bi ono ča koristilo... Ja sam njim lepo rekao: „Ljudi ste čuli, ča moja Luce pise, Letina slaba. Ca ni zgorelo da sunca i sagnjalo od dažja, to je potukla tuga. Istarskemu se kmetu grda piše. Tu deca, tu kuća, tu ovo, tu ono, pak steuri, pak tase i sovrataše — a otkuda, ako se nima? A zima je na vrateh i duga je,

Simo su oni narod: napredniji i sretniji, pa makar i u siromašnjim krajevima živeli, koji su pojedinci više naobrazeni, koji se dublje u temeljiti bave knjigom i novinom, te ispoljuju, izgradjene svoje dućevesne sposobnosti, pa ih razumno znaju upotrebiti.

Nije danas dosta znati sejku orati, kopati, sijati, obriniku tjerati svoj obrt, itd. Srakone je potrebno, da koliko u svom radu, toliko će prosvjeti naprednje, da se dućevesno usavrši i izobrazavi, da izražaju nit i puteve, kojima su udarili napredni narodi i pojedinci, te koliko sebe, toliko i svetu domovinu unaprediti i učršćiti. — Nema razloga zasto ne bi sejku bio korištan, pošten i sretn. Sto je potrebno građaninu i ostalim i sretni da podesi — treba postići i mora imati i sejku. Hjeli jest moći. Upotrebiti treba same sredstava: knjigu i novinu. I treba upreti i volju i marljivost — jer nema place bez rada.

Tko bi pak rekao, da je polask današnjih okolnosti našeg raspletog života nemoguće napredovati i apsolutno prosvjetu po našoj zemlji provesti — i tko bi pred tezinom proveđi odmah smalaksao nezapovetni nit — i tko bi očekavajući počeo da sumnja u budućnost — pokazao bi se samo kukavica i slabici.

Istina — njegova bi tvrdnja i sumnja izgledala na prvi mah gotova i opravljena — jer teško je i misliti na teškoće, koje ima širenje prosvete naše, slavenske na svom plemenitom putu.

kako more. Zato, braćo — rekao sam — vi ki imate u Istri rodbini — spajate, ca više morete, otkidajte ed us, i posaljite doma kakav talaric, da onem vašem brižnjem i nevoljnim bude koliko toliko lagje. Vi pak, ki nimate u Istri nijednega od roda, spamate se, da imamo puno siromašna, napole goli i bose dece, koji bi jedna vaša pomoć magari temo za Bečić jako dobro prisla.

Fr.: Ovo si rekala tako lepo i tako tužno, da su — tako ja zdrav — neki blizu mane i proplakali. Ca ti se pari, Jurina, koliko je ljudi mogli biti na onem klubu?

Jur.: Koliko sam ja mogala prosludit bilo je okol devet tisuća naših, a jedno tisuće ča Amerikani, Francuzi, Rusi i Japonezi.

Fr.: A ča je ono pitao on Inglez?

Jur.: Neka mu malo, stumačim, kakova je puli nos pulitika?

Fr.: A ča si mu ti rekalo not? Govoril si po engleski, pak nisam niš razumel.

Jur.: Ja sam mu rekala, da mi imamo doma naš poslovnicu, ki na nasa i ki nam govori: „taži boka, ke te darò cutaro.“ S drugem besedami rečeno, dodal sam, mi moremo govoriti i pisat, ca nas je volja, samo moramo jako dobro gledat, ca govorimo i ca pišemo, a to će speta reč: „guardi me i laša me.“ Nego, ako baš čemo pravo reč, naši gospodari tamo ne, na deluju niš skrisi, već sve oproti i franko, tako da to more svaki cit i vidi. Tako je Junta publikamente zapaljili Narodni Dom na Trstu, i on se tem delom još i danaska pred svakim hvali i spreljeruje. A isto tako ste mogli na svoje oče čitati i školski zakon, s kemi će na nekoliko meseci biti unisene sve naše hrvatske i slovenske škole. Sve do jedne. Kako vide, rekala sam još, puli nas se sve dela amplifikant. Hodite tam, pak vidite sami. Ja sam, moreno samu toliko reč, da smo mi tamo dole sa svem tem, još vavek živi, a morda i živej, nego smo nikađa prej bili.

Fr.: A ča su ono Amerikanici nato zatulili? Jur.: Zavapili su — Oraj!

Fr.: A ča će to reć?

Jur.: A već si ga! Oni za sve govorje oraj — pak oraj i niš drugo nego — oraj!

Ej! — ej! — gud baj, boj!

Fr.: Kega to pozdravljaš?

Jur.: A poteštu od Novjorki, ki je na automobile preletel. Ca ga već ne poznaju? A simo smo bili puli njega na večer!

Fr.: Nekako ne vidim dobro. Čovek se mora zneniti pul ovolike automobile ovih zelenjini i travnaji. To se ne čuje nego: tul! tul! tul! i krrrr! Tu prah — tu dim — tu sotona — ca je načim kako ovi ljudi žive, ovuda. Cui, Jurino, znači, ca mi je prišlo na pamet?

Jur.: Ala govoril!

Fr.: Nekada su morhari, kada bi prihajali doma, nesli svojem ženam punie boci od nekakove vodi ka se je zvala «Florida». Sut, vodum bi kada ter kada malo obraz oprale i bile bi zdrave, kakav jaje.

Jur.: Da je tu kakovak „akva da karekuja“? Fr.: Ni — ne — to ti je „Florida“ nekakova čudotvorna vodica, i ja mislim, da mi kupimo paci oc i kad se budemo vratali doma, da ih dorujem našem starem rožicama. Ca govoris ti?

Jur.: Kupimo ih. Na — tu nam je pred nosom drogarija. Homo nütra, ma samo pod jednum pogodbom. Da va' butige ne govorimo nego hrvatski!

Fr.: Ja, ma te naši pak razumeti?

Jur.: To je pak njihov posao! Ako su njim baš lepi, neka njima je i naša živčica. Stupide! A nisu falli ni ovi poklici: „Animali, fermele le besti!“ Međutim naša glupa mladžije nije se ni načinje obazrala na te riči, već se je u nadalje zabavljala i trošila u ludo novac. To je pravljata sramota. Mlađe mladži! Kad će se opametiti?!

IZ PAZINSTINE.

«Animali, fermele le besti».

U lipanj raškoj dolini, skoro u sredini južnog luga, nalazi se starodavna crkvica sv. Bartula. Otkad postoji ta crkvica, onda se svake godine drži sajam. Tako je bilo i ove godine. Razlika je bila samo u tome, što smo ove godine bili počasni i u «gondolama» («gondulama»), o kaj je već bilo govorila u Istarskoj Rječini. Kašo je naša luda mladež na Pičantišini dala «gondulu» 4000 lira, tako je i kada crkvice sv. Bartula, Mlađeći i djevojčice stajali su cijelom na «gondulama» i bacali u ludo svježi zasluženi novac. Zalosno je, ali istinito, da se u tom pogledu na više isticali neke razudane djevojke. Njima je više puta morao sam gospodar «gondule» usklknuti: «Fermatevi, stupide!» A nisu falli ni ovi poklici: «Animali, fermele le besti!» Međutim naša glupa mladžije nije se ni načinje obazrala na te riči, već se je u nadalje za dobro, za prosvjetu, kćica moćna je snaga, jača od na ubojitičnjeg oružja, snažna, koja gradi, a ne razara — snažna, koja će nam donijeti život i sreću.

Boris Borčić, načelnik općine Borovljak, učestvovao je u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

«Fermatevi, stupide!» Ako je ona načelnik općine Borovljak, onda je i kada je učestvovao u ovoj ekipi.

opozicioni su većini vladini, Iraže premašenja Cankova režima sa drugim, liberalnim, blizom narodnom raspolaženju, režimom. Isto je u čitavoj stvari najvažnije, car Boris, koji se sada nalazi na ljetovanju u svom domaćem kraju Varne, na obali Crne Gore, ne da je odstup Cankovu poželjan Cankov, pod uplivom raspolaženja carevog, u prvoj vremenu, pristao je, ne da siđe u vlasti, već da rekonstruiše svoj kabinet; uzimanjem novih „pomladajućih“ sile, umjesto od napornog rada „zamorenih“ ministara financija Todorovića, poljoprivrede Molova i eventualnoj vojsci. U to vrijeme dolazi caru u dvorac ministar vojni general Vlko, zbog vladajućeg opсадnog stanja, istovremeno i stvarni minister pravde i podnosi mu na pisanje dva deset i tri smrte preseude protiv zemljodjeških pristaša, okrivljenih za učestvovanje u zavjeri sovjetske vojne konspirativne organizacije.

Car Boris, udovoljavajući zahtjevima izveštajnih inozemnih ličnosti, odjavi da stavi svoj potpis na podnijete smrte preseude, već ih sve zamjenjuje, i poređ obratnog referata gospodara Vlkojevog, kaznomo doživotne robije.

U drugim zemljama, gdje se postupa po parlamentarnim principima, ovakav ges, kada ga je učinio car Boris, znaci puno nepovjere u odnosnu ministru i izaziva, automatski, njegovu ostavku. Međutim, general Vlko to nije učinio. On je i dalje ostao na položaju ministra vojnog.

Po Vlkojevom povratku u Sofiju i njegovom referatu predsjedniku vlade, o držanju cara, u sjedištu Demokratskog Zgovorova i drugim listovima izlazi odmah iz loga rezultata izjava Cankova, prema kojoj nema nikakvog razloga za rekonstrukciju, a najmanje za pronjemu kabineta.

To je rukavica, koju je Cankov bacio caru Borisu za objašnjavanje pročuđenja kravog posla. Cankov, uz inat, oducava i već potpuno szrelzo – pitanje sprovođenja rekonstrukcije svog kabineta.

Time je borba za promjenu vlade i režima u Bugarskoj, krenula potpuno novim pravcem – pravcem borbne Cankova protiv cara Borisija, na čiju stranu ovoga puta staje gotovo cijeli opozicija, računajući, ovamo i zemljodješce. Pozivanjem i prijemom šef demokratske partije, a nijed u čitave legalne opozicije, g. Aleksandar Malinov, u višestalu audienciju od strane cara, izlazi jasno, da car prihvata borbu, koju je oglasio Cankov. Tvrdi se, iako se ne zna pozitivno, da je car Boris, poslije audiencije g. Malinova, zatražio u otvorenom, da Cankov odstupi. Isto se tako tvrdi, da je to Cankov – sa istim argumentima u gore citiranoj negovoj izjavi „da to nema ni potrebe, ni razloga“ – odbio.

Na taj način promjena režima u Bugarskoj, uzmala potpuno novi oblik: približavanje cara Borisija, preko zemljodješaca, bugarskom narodu, poslije skoro dvogodišnjega perioda, koji je rastavlja, postavljanjem Cankova između te dva najviša faktora u Bugarskoj, okrepljuje ga za borbu protiv Cankova, i zbog toga, već danas, Cankov ne pripada više budućnosti Bugarske, već njenoj najčarajoj i najstrašnijoj historiji. Sporedajuće je način, kako će pasti Cankov, da li dobrovoljnim silaženjem u vlasti, u duhu parlamentarnih principa, ili protiv svih principa, na osnovu prava jačanja, isto onako, kao što je oboren, 9. juna krvave, 1923. godine, pok. Aleksandar Stambolijski.

Mosulsko pitanje i Liga Naroda.

Mosulsko pitanje, koje je ostalo otvoreno dvije godine, to jest od potpisu mura u Lajbanu, doslo je opet u skutku fazu, mada nije govor rješenje još nije sasvim blizu. Spor je nastao odalje, što je Turka pozivajući se na administrativne i nacionalne razloge tražila mosulski vilajet, u kome je većina zitelja kurdska, za sebe, dok ga Engleska osvaja, opet za evropsku kraljevinu Irak, to jest za sebe, budući da je irački emir Feysal engleski štitnik, Irak, odnosno njegov vladar, približio je engleski protektorat, koji ima da još potraje četiri godine. Arapi nerado gledaju to istinito i emir Feysal, sin poznatog engleskog štitnika kralja Husseina od Hedžase, jedva ga je bio u iračkom parlamentu proturao. Englezak dakle u samom Iraku nemaju ručićest počinj, no uza sve to ustraju onđe, jer im je stalo da tamоšnji petrolijevi vredni dodu u njihovu ruke. Ti petrolijevi interesi ujedno su jedini razlog, zašto Englezzi traže, da se irački teritorij protegnu i u mosulski vilajet.

Tursko stanovništvo bilo je jednoko intransigentno, pa se stoga u lausanskom ugovoru, u kojem je predstavnik Mosulu prazno, obe interesante države pristale su, da se odredi: devet meseci rok za pregovore, a ako vi ne uspiju, da se spor iznesu pred Ligom Naroda. Pregovori su se vedeli vrlo malo, samo polušteno, pa su končano, obe strane pristale na intervenciju Ligonog Vijeća. Ovo je prosle godine u Bruxellesu izradio da se Turska i Engleska pristale na primjeric, tako da se zadrži „status quo“, kakav je bio u onome času. Sukobi na granici nisu medutim prestajali.

Nadale su obe države pristale, da se u Monsu poslje anketnu komisiju Lige Naroda, koja će na licu mesta ispitati prilike i izraditi svoj izveštaj.

Komisija je nastojala da zadovolji obe strane kompromisom, no time je kako se to obično događa, nije zadovoljila ništa drugo. Komisija je usvojila turske razloge, da s etničkog političkog gledišta Turci imaju veće pravo i mosulski vilajet, ali je ujedno vodila računa i o engleskom stanovništvu, da ekonomski interes pucanju zahtijevaju, da ono ostane u teritorijalnoj zajednici s Irakom. Njezin predlog ide dakle za tim, da Mosul pripadne Iraku, te tako da ujedno ostane pod efektivnim protektoratom Lige Naroda i da se Kurdimu, kao narodnosti, daju sva prava u administraciji, u javnom životu. Ako se ovi uvjeti ne bi ispunili iako bi mandat Lige prestao isto

dobno s mandatom Engleske u Iraku, to jest da četiri godine, komisija drži, da je bolje, da vlašći uprće pripadne Turskoj.

Objednac Lige Naroda postavila se ovih dana na stanoviste, da se to pitanje ponovno uputi na proučavanje posebnoj komisiji, koja donosi kasnije podstavljati svoj predlog, da Lige doneti definitivni zaključak. Englezzi na to nisu htjeli pristati, pa nije isključena mogućnost da će oni, ako ustruju, i oružjem u ruci znati da nastupe protiv Turske, a to sve zbog svojih materialističkih i imperialističkih ciljeva.

Vojnički položaj u Maroku i Siriji.

Franceske operacije u Maroku razvijaju se veoma povoljno. Začekujujuće napredovanje francuskih cesta u predelu Isouls imalo je potpun uspjeh, jer su Riffanci, pred pogibijom, budu okruženi, napustili cijeli kraj nakon slaboga otpora. Jači olpor pružili su sušednom kraju Branes, gdje su našli teških borba natjerani u bijeg. S njima bježe prama svererna pobunjenica plemena, koja ne će da slijede primjer onih što su se ponovo podržali francuskim protektoratom.

Sve su ovo samo početne, ali važne opera- cije. Marsal Petain već se nalazi u Maroku, gdje će preuzeći vodstvo kod skore općene ofenzive. „Nemojte se nadati,“ rekao je marsal svojim ljudima prije odlaska – da će do mene išta očekati o sastanku što će da držati sa Primom de Rivera u Algasirusu, ili o vojničkim operacijama. Vi razumijete da to ne mogu ništa kazati. Meni je načelno da potpućem Ab-El-Krima, i ja ћu ga potući. Gdje, kada i kako? To je moja stvar, može biti kroz petnaest dana, kroz mjesec, a možda i kasnije. Ne kažem ništa. Kad budem gotov, tući ga.“

Ali dođe vlasta najveći optimizam za položaj u Maroku, došće se u Siriju franceske položaj pogravšava. Rek bi da Francuzi nisu uželi ozbiljno pobunu Druza, što im se je osvetilo, jer su uslaši, oskoljeni slabom protučakom Franceza, uspijeli ne samo da prisile na pisanje franceske posluži, već su potpuno u Sredozemlju, i izlazeći iz pučke škole;

1. Svjedodžbu-otpustnicu iz pučke škole;

2. Svjedodžbu pripadnosti;

3. Kršni list, iz kojega proizlazi, da je molitljiv nastupio 16. godinu života, a nije

prekrca 18;

4. Svjedodžbu o zdravom tjelesnom razvitku, ispostavljenu pred malo vremena u ovaj godinu;

5. Svjedodžbu dobrog čudorednog i političkog ponašanja;

6. Svjedodžbu siromaštva samo oni, koji moliti za besplatno jest.

Oni, koji budu primljeni u školu, moraće uplatiti unaprijed u dva polugodišnja obrazujuće svetu od 100 lira kao pristojbinu za nabavu vlastitih školskih potrebitina (pisanici, knjiga itd.) te za orudje za cijepljenje i obrezivanje, koje će stvari pripadati učeniku i nakon što stvari dovrši slobodno.

Sami službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

Sam službeni franceski izvještaji govore o velikoj opasnosti u Siriji, a osobito u Damasku, jer da 10.000 koncentrisanih četa u njemu nisu u stanju da daju s uspjehom drži front prema ustaškim četama izvan grada i prama neprijateljskoj arapskoj masi u gradu.

S

Koliko Šuma izgori godinu u Rusiji?
Ruska Štampa obraća pažnju na ogromne šumske požare, koji imaju već kričan karakter. Široke godine u početku ljeta počinju da pustote po ruskoj teritoriji šumski požari. Šume gore čitavo ljevo, sve do kasno u jesen. Tako je na primjer prema izvještaju moskovskog lista »Rabocaja Gazzeta« i rukotrijeku gubernijastu nastao šumski požar 1924. godine mjeseca oktobra i traže neprestano sve do danas. Ove godine bilo je samo u 9 gubernija 6.480 požara, pri kojima je izgorjelo 138.800 desetina šuma. Prošle godine je broj šumskih požara bio 12.175, a Šuma je izgorjelo 646.000 desetina. Utvrđeni razlog požara bilo je nekada veoma teško. Prošle godine je 75 posto požara nastalo iz nepoznatih razloga, ostali uslijed nepažljivog postupanja s vatrom te od varnice lokomotiva. Ukupna šteta prouzrokovana šumskim požarama iznosi u Rusiji godišnje oko 200.000 rubalja. Vatra u šumama ne gasi se, već je samo u štrenju sprečavaju veliki šančevi.

Zlato u moru.

Iz Kaira sejavlja, da je iz ruševina japanskoga broda »Jasuku Maru« ispod mora izvučeno više, komada zlata u vrijednosti od 100.000 fusi sterlini. Napomenut je bio Port Saïd od njemačke pomoćnica, te je vozio robe u vrijednosti od 750.000 funti.

Ime 100 godina i hoće da se ženi.

100-godišnjem imenom Ivan Magan, namjerava da se ženi po šesti put s jednom ženom od 55 godina. Magan živi u St. Ana, u Kaliforniji. Ne sjeća se tamo koliko imade djece samo zna da je posljednji put bio otac, kad mu je bilo 90 godina. Nitegda nema bilo toliko vrijedilo, kao zeniču, — reka je, — pa da možeš dugo da živi!

Najveći euharistički Kongres na svijetu.

Slijedeće godine održat će se u Chicagu (Amerika) veliki internacionalni euharistički kongres, za koji se vadi sada cime velike pripreme. Ljubi drže, da će se na tom kongresu sakupiti ogromno mnoštvo ljudi i da će to biti najveći religiozna skupština na svijetu, kake još nije bilo nigdje i nikada. Kongres će biti pod patronatom pape Pija XI., koji već sada svraća veliku pozornost na taj kongres. Vodstvo i uprava kongresa leži u rukama kardinala Mundeleina, koji zastavlja računa, da će se tom prigodom, u julu naredne godine, u Chicagu sastati preko dva milijuna katolika iz cijelog svijeta. Pobojnički će ljudima slatiti na raspolaganju samo u svrhu ispoštovanja i pričestiti tri tisuće svećenika. Na drugi dan Kongresa držat će se pod vrednim nebom misa za 50.000 djece. Drugi dan će biti posvećen ženama i započeti će ogromnom misom, kod koje će sudjelovati zbor od preko 10.000 opatice. Vrhunac kongresa ima da bude ogromna procesija, u kojoj će u povorci nastupiti preko dva milijuna katolika sviju zemalu na svijetu.

Samoubojstvo u crkvi.

U župnoj crkvi u Meldingu kraj Beča pucao je u sebe neki mladić i ostaо na mjestu mrtav. Ovaj je dogadjaj izvazao silnu senzaciju. Crkva je nakon čina bila odušavljena zatvorenja do nove posvetе. Posvetu će obaviti ovih dana biskup kardinal Pfeffer.

Štrajk zločin 18. godinje djevojke.

U crkvi malog jednog seoca italijanske provincije Caserta odigrala se senzacionalna tragedija. Neka 18. godinje seljačka djevojka probola je da širokim mesarskim nožem seoskog zupnika upravi u času kad je čitao misu. Djevojka se je sama privijala pomici i izjavila, da je župnika ubila zbog toga što ju je zaveo.

Književnost i umjetnost

Ljekar, »il poesi jugoslavi del Rinascimento« (Pjesme jugoslavenskog preporoda). Pod tim naslovom izasla je u Trstu knjiga u naknadni knjizari Nobile Tortesco. U toj knjizi iznesene su u prevodu pjesme troće velikih jugoslovenskih pjesnika: Zmaja Jovana Jovanovića, Branka Radičevića i Vojislava Ilića. U predgovoru prikazan je u kratko život i rad napomenutih pjesnika. Prevarač odlično poznaje naš i italijanski jezik, i za to mu je uspjelo, da dobro shvati duh pjesnika i pojedinih pjesama te da i u italijanskom prevodu sačuva sve njihove karakteristike. Mnogi prevodi potpuno dozvoljuju vrijednost, lepotu i muziku originala. To se vidi primjerice iz prevedene Zmajeve balade Selim beg. Iznašamo prve dvije strofe u originalu i prevodu:

Nema takve lule
Nema takve bašte
U cara
Kakvu ima lulu
Kakvu ima baštu
Selim beg...»

Prevarač prevodi te stihove ovako:

Non ha pipa si costosa
Non ha donna si formosa
Il Sultan di Stambul
si com' ha la pipa ornata
e la donna innamorata
il-superbo Selim beg...»

Mekan i melankolični ritam Radičevićeve pjesme. Na bunarac ponestlo je u prevodu iskaren i zvuk tvrdio i rastigrano. Prvi stihovi glase u originalu:

Kad sam sinoć ovde bila
I vodice zaštitila
Dodata momće crna oka
Na konjim laska skoka
Pozdravi me zborit ode
Daj de sele malo vode...»

U prevodu:

Mentre iersera, qui me ne stava
E d'acqua l'autora si colmava.
Venne un bel giovane dall'occhio nero

Sopra un cavallo svelto e leggero
Fece un saluto, poscia, cortese:
Dammi, sorella, dell'acqua — chiese.

Jednako se Radičevićeva »Kad mladih umjetnik odluju u prevodu od ritma i ljepote, a na nekim mjestima i od samog smida originala. Lijepo su prevedene pjesme Vojislava Ilića, i ako si je prevarač mjestiće po koj struču, da dosta slobodno »prepijeva po koju struču i proširi stih zbog ritma i rime. Svakako moramo priznati, da će ova knjiga poslužiti italijanskoj publici za upoznavanje naše literaturu. Vanjskom opremom podsjeća knjiga na školsku čitanaku. Cijena joj je 6 lira. Dobiva se u svakoj knjižari.

Društvena dekadencija.

Izašla je iz štampe knjiga »Društvena dekadencija«, koja donosi predavanje Miljenka Vidovića održano na kongresu za etičku kulturu 9. avgusta o. g. Knjiga ima ove podnaslove: Evropa: je bolesna; naša moralna ogledalja; prljavje snage nase narodne rase; religije i njihove organizacije; materijalizam; nacija i pojedinci; čovjek je centar; naše škole; Wilson, Lenin, Mussolini; svladavanje protivštva; etički pokreti; individualizam; budućevi! »Društvena dekadencija« se naručuje kod uprave »Uzgajatelja«, Sarajevo, Aleksandrovu ul. 62, a stari dinara 6, sa postom dinara 8. Ova je knjiga važna za svakoga ko želi upoznati smjernice i ciljeve Vidovićeva pokreta, te uočiti novi uzgojno-etički rad, koji je okrenut velikim uspješima.

DAROVNI

u fond »Istarske Riječe«:

Na predlog g. Ćirila Valan iz Brežani kraj Pazina sakupilo se prigodom blagoslova nove kuće lira 23.50.

U veselom društvu u Markovcu kod Višnjana sahrba se lira 15. — Darovali su: po 4 lire: Ivan Brnobić po 3 lire: Petar Brnobić i Petar Graničić po 1 liru: Arsenije Brnobić, Vittori Brnobić, Ana Brnobić rođ. Brajković, Mila Brnobić i Ana Brnobić.

Dr. Fortunat Mikuletić iz Bistrike daruje lira 15.—

Srdačna hvala Ugledali se id rugi!

Izдавač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARÍ
Tiskar: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU:

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Bančić — Krščani p. Žminj (Gimino), Istra.

PRODAJEM svakovrsno kulinjsko posudje, brenje, čabre svih veličina po najnižim cijenama. Matko Gregorović — Pazin, Burak 33.

DIMNIČARSKOG NAUČNIKA dobrog počašnja, starog od 14 do 16 god., primam odmah. Franc Lapuh, dimničarski majstor, Idris 117 (Fritul).

KUPUJEMO i plaćamo po najvisim cijenama drva za ogrijev, drveni uglice, hrastova i bukova debla, suhe pečurke, med, mljeko, jaja, maslo itd. Kmetsko-Triesteško Društvo, Trieste, via Raffineria 4.

MED u svakoj količini i u pojedinim kupuje ŽNIDERSIĆ & Co. u Bistrici (Prov. del Carnaro). Pošaljite uzorce.

VIŠNJANSKO DRUŠTVO za štadnju i zajmove registr. zadruga na neograničeno jamčenje

POZIV

na Izvanrednu glavnu skupštinu koja će se održavati u Višnjantu, dne 4. oktobra 1925.

DNEVNI RED:

1. Izbor novog odbora;
2. Slučajnosti.

U VIŠNJANTU, dne 2. septembra 1925.

ODBOR**UVAŽUJTE!****UVAŽUJTE!**

U proširenoj te na novo uredenoj i opremljenoj trgovini

Muško Koren & Co. u Pazinu
(pred zavojom k stolnici crkvi)

dobjijete najveći izbor izgotovljene obuće za odrasle i djecu, u crnim i drugim bojama uz razne cijene.

Žuti i crni cipele za muške, ženske i djecu, kaošto i bijele kože (vskete) za radnju. Dalje svih vrsta poslovnih klobučaka, kapu, košulja, kravata, naramica, klobučaka, finog štota te različitog končanog platna za radničke košulje i gace.

Izradjuju se odijela po mjeri.
ZIME NE VRLO UKLJUČENE.

Tužnim srcem javljamo svim rodjacima, prijateljima i znancima prežalosnu vijest, da nam je nezaboravni suprug, odnosno brat, šogor i stric, gospodin

VINKO TRINAJSTIĆ

mehaničar drž. Željeznice u Zagrebu,

u nedjelju dne 30. avgusta u 6 sati poslije podne u 38. godini života, nakon kratke i teške bolesti, preminuo.

Smrtni ostaci premilog pokojnika sahranjeni su dne 1. septembra u Mirogoju (Zagreb) na vječni počinak.

Zadušnice služit će se u župnoj crkvi sv. Ane u Voloskom, dne 16. septembra u 8 i ½ sati.

U VOLOSOKOM, dne 2. septembra 1925.

Pokoj mu vječni!

Marija Trinajstić, supruga.

Zorka, Ivan, Ljudevit, Vjekoslav i Josip, braće, i ostala rodbina.

Trgovina koža i raznih postolarskih potrepština

FRAN CINK
Trst - Trieste, Via Udine 49

drži u svom skladisu

svake vrsti u litru skriveno rasijecajuće robe
uz najnižu dnevnu cijenu.

Pedovraža hrza i telka. Pedovraža hrza i telka.

Širite „Istarsku Riječ“!

POKUĆSTVO
uz najnižu cijenu

Ako trebate postelje, ormare, ormice, borđe, stolove, stolice, zrcala, divane, namještaj za kuhinju i drugo, sve obnovljeno, čisto i krepko, svratiće se u dobro poznato skladište i radionicu **U PULLI**, Via Fausta broj 5 (kraj merkata) ili Via Dante broj 10.

CIJENE BEZ KONKURENCE!

Javljam p. n. općinstvu, da sam otvorio

trgovinu drva, ugljena

i raznog materijala

Ugljen: kameni, engleski, trifail i koke iz tvornice »Gas-Rijeka«;

Gorivo drvo: bukovina i hrastovina;

Gradjevno drvo: grdeće svake vrste,

daske i parkete;

Cement: »Titan«, Bergamo i Udine;

Opeke: za zidove, za šuplje stijene,

za peći i stjenjake;

Raznobjone pločice: za zidove, po-

dove i »Chamotte« opeke za peći;

Pijesak: fini, grubi, za vrtove, morski i meljeni;

Stedišnike: raznih veličina uz cijene

od lira 300 do lira 1300;

Sjeno, slama i zob.

Naručuje: izvršavat će tačno i savjesno.

ANT. ŠTENTA, OPATIJA

Pisarna u „Villa Stiglic“, tel. 83 (vis-a-vis trga)

ALOJZIJ POVH

PIAZZA GARIBALDI 2, prvi kat

Telefon 23-29

Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu

Prodaje i na obroke

Trička kmetijska drožba u Trstu

centrala: ul. Torebljana 19, Filijalja: ul. Raffineria 7

Telefon broj 44-39

prodaje:

Sjemenja: špinace širokolisnate po

lira 6.50 gr., sunčice, jesenske repe, kapuljane sjeme, šalate endive, petrilija, rotkvice okrugle i podugaste, podugaste, crne rotkvice, radiča, glavate, šalate, rukle, crni koren (scorzna nera), kolerabe, rano niskog graska i razna druga poljska i vrtna sjemenja.

Djetelje: inkarnatne ili crvene cijetne, luterne i domaće ili trilete detelje.

Trave: italijanski lili, francusku klasnicu, travničku bilinicu i mačji rep.

Krme: orehole sameljene tropine po

lira 160. — q. lanena sjeme i posije.

Umjetno gnojivo: superfosfat, kalijevi

sol i amonijski sulfat.

Polidjelske strojeve: plugove marke

»Sack«, slamoreznice po lira 520

i lira 580, kose »Merkur«, grablje

željezne i drvene, gnojne i sjenene

vile, škare za obrezovanje trsa,

vrtne pile, motike za trčačku

okolicu, Kras i Istru, te razno drugo oruđje.

Bisulji: lijek protiv bolestima živine.

Prali Caffaro: sredstvo protiv snijeti žitarica.

Ptičju krunu: konopac, lučen ovas i svetljuk (sciaola).

Med: naravni med na veliko i na

malo.

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10.500.000 — potpuno uplaćenih

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papire te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49 - Ravnateljstvo br. 6-87
Interurban br. 797